

KEELEÕPPIJA ARHETÜÜBID

ENNASTJUHTIV PRAGMAATILINE ÕPPIJA

Ennastjuhtiv pragmaatiline õppija on oma elu finantspoolega rahul: tal on töö, mis talle meeldib ja annab talle piisavalt majanduslikku kindlustatust. Tema elu finantspool on päris hästi paigas ja tema töö ei sõltu sellest, kas ta valdab eesti keelt või mitte. Antud arhetüüpi võib kirjeldada ka kui startupperit (idufirma loojat), kuid antud juhul on startupper mõtteviis, mitte otseselt ametikoht. Tema jaoks on olulised (professionaalsed) suhted ümbritsevate inimestega. Ta leiab, et professionaalsed suhted võivad edukalt toimida ükskõik millises sobivas keeles. Kui tema ümber ei ole inimesi, kellega ta tahab suhelda ja kellega ta saab seda teha ainult eesti keeles, siis ta ei tegele eesti keele oskuse omandamise või säilitamisega.

Suhtumine eesti keelde: Lähtepunktina suhtub eesti keelde positiivselt. Oleks hea osata, kui on vajalik valdkondades, kus see on kasulik/kasutatav. Ennastjuhtiv pragmaatiline õppija näeb keeleoskuses pragmaatilisi aspekte, sümbolväärtus ei ole tema seisukohast kuigi oluline ja talle tundub ebaoluline, et lihtsalt eesti keele oskamise või mitteoskamise ümber nii palju kära on. Ta juhib oma õpiprotsessi ise. Ta on distsiplineeritud ja süstemaatiline, käib keeleõppe tegevustes niikaua, kuni ta tunneb, et ta õpib. Kui ta tunneb, et keeleõppetegevus ei täida eesmärki, leiab ta ise muu viisi keelt õppida (teine kursus, äpid/rakendused, individuaalõpe vm). Ta toetab oma õpet ka iseseisvalt talle sobival moel.

Motivatsioon: Tema motivatsioon on üsna madal, sest tal ei ole praktilisi põhjuseid eesti keelt õppida, tal ei sõltu selle oskamisest elus kuigipalju ja ta ei näe ka keeleõppepakumisi, mis annaks lisaväärtust (huvitavad, spetsialiseeritult kasulikud vm).

Suhtlus või igapäevane kontakt eestlastega: Keskkonnas, kus ta tegutseb, on sageli üsna palju eestlasi, aga tal ei ole vajadust suhelda nendega eesti keeles (suhtlus toimib teda rahuldaval moel muus keeles, nt vene, inglise vm keel).

Kommunikatsioonisõnumid: *Eesti keel on sinu uus võti professionaalse võrgustiku laiendamiseks!
Eesti keel on võti, mis aitab avada uusi võimalusi sind huvitavas erialavaldkonnas!*

VÄHEAUTONOOMNE ÕPPIJA

Ta teab, et inimestel, kes oskavad eesti keelt, on rohkem võimalusi. Aga talle tundub liiga keeruline midagi muutma hakata. Tihtipeale veenab ta ennast, et tal ei olegi keelt vaja, tal on niigi „OK“.

Arvab, et keegi peaks midagi tegema selleks, et ta saaks eesti keelt õppida (riik, saatus, vanemad, tööandja – mingid võimekamad „teised“). Ta hakkab eesti keelt õppima kas siis, kui tal on väga selge ja oluline finantsvõit kohe saada või kui teda ähvardab väga selge ja vahetu kaotus (*„Hakkan keele õppimise peale mõtlema, kui öeldakse, et muidu vallandatakse“*).

Vähemotiveeritud, madala agentsusega, väheusaldav.

Suhtumine eesti keelde: Eesti keel on tema jaoks midagi kauget, millega tal kuigi palju seost ei ole. Eesti keel on midagi keerulist ja selle õppimisega tuleb tegeleda vaid siis, kui see annab selge käegakatsutava kohese kasu või ennetab kahju. Näiteks, kui tööandja ütleb, et töö ajast saab keelt õppida, et see annab selge võimaluse karjääris edasi liikuda, saab lisaraha riigilt vms.

Motivatsioon: Tema motivatsioon on madal.

Suhtlus või igapäevane kontakt eestlastega: Tal ei ole vahetus elukeskkonnas eesti keelt ja see valideerib tema mõtet, et tänase seisuga ei ole tal eesti keelt vaja.

Kommunikatsioonisõnumid: Eesti keele oskamine avab sul tulevikus võimalusi: *„Õpi eesti keelt, et olla valmis tulevikuks, kus sul on palju võimalusi“* või eesti keel aitab sul vältida tulevikus probleeme: *„Säilita oma kindlustunne tuleviku suhtes sellega, et õpid meiega eesti keelt!“*

EBAKINDEL ÕPPIJA

Tal on ebamugav ilma eesti keeleta. Põhjused võivad olla erinevad – töö, poliitika, sotsiaalne elu, kultuur. Ta elu küll toimib ka ilma eesti keeleta, aga ta tunneb, et tal on mingi barjäär (nt töölalases või ühiskondlikus mõttes), samuti tunneb, et ta peaks sellest kuidagi üle saama, selleks, et ellu tekiksid uued võimalused. Samas ta ei tea, kas, mida ja kui palju investeerida (aeg, raha) ja kas see kõik on seda väärt. Ta on ettevaatlik, kõhklev, riskevältiv, talle on oluline emotsionaalne turvalisus.

Suhtumine eesti keelde: Eesti keelt on vaja selleks, et tekiksid uued võimalused. Aga kas seda on kohe vaja või hiljem ja kuidas sinna jõuda, kas ta saab sellega hakkama või ei saa – ta ei ole kindel. Ta on eesti keele osas ka pigem ettevaatlik, natuke kardab seda.

Motivatsioon: Tema motivatsioon on keskmine. Kuna ta kahtleb, siis on tal sageli keeruline leida tasakaalu eesti keele õppe tulemusena potentsiaalse kasu ja eesti keele õppimisega kohe tekkivate väljakutsete vahel töö- või pereelus (st mis mille üle kaalub). Seepärast on tal sageli keeruline suhestuda olemasolevate õppevõimalustega (õige kategooria kursuste saadavus, osalusaeg, meetodid jm).

Suhtlus või igapäevane kontakt eestlastega: Igapäevaselt ei ole eestikeelset keskkonda, kus ta oleks oma. Ta pigem liiguks eesti keelele lähemale turvaliste ja empaatiliste inimeste kaudu. Tema jaoks on väga raske, kui keegi kritiseerib tema keeleoskust.

Kommunikatsioonisõnumid: *Eesti keel aitab ületada takistusi ja avada uusi võimalusi. Meiega on meeldiv ja turvaline õppida!*

KITSALE SIHILE KESKENDUNUD ÕPPIJA

Kitsale sihile keskendunud õppija lahendab tema ees seisvat konkreetset probleemi. Ta teab mis on soovitud eesmärk (nt kodakondsus või elamisluba, töökohaga seotud nõuded vms) ja ta on valmis panustama selle eesmärgi saavutamisse. Eesti keele sümbolväärtus ei ole tema jaoks oluline.

Sellel arhetüübil on uskumus, et teatud moel õppimine peab andma efektiivse tulemuse, mis tähendab, et on valmis panustama aega, aga tegema seda vastavalt enda arusaamale õppeprotsessist. Kui tema arusaam õppeprotsessist on ekslik, siis on tal raske paindlikult ümber orienteeruda, ta vajab uue tegutsemisviisi mõtestamiseks tuge. Ta on distsiplineeritud, kuid teatud defineeritud või kitsastes piirides, ning tema probleemiks võib olla see, et üksi endale raamistikku seades võib ta seada düsfunktsionaalse raamistiku. Kui ta panustab keeleõppesse ilma, et ta soovitud tulemuseni jõuaks, on ta frustrerunud ja ei tea, kuidas edasi liikuda, sest tal on piiratult õpistrateegiaid. Kitsale sihile keskendunud õppija arhetüübil võivad tekkida "augud" ja lootusetus või frustratsioon sellest, et ta ise oskab juhtida oma õppeprotsessi ainult kitsastes piirides, tuge aga ei saa. Ta vajab toetust protsessi mõtestamisel ja vahe-eesmärkide seadmisel, vahel ka motiveerimist ja julgustamist. Kui probleem saab lahendatud ja tal ei ole eesti keele kõnelejatega kontakte, ei ole eesti keel tema jaoks enam oluline. Tal on siis teised asjad, millega ta tegeleb ja kui eesti keele kasutamine on loomulikult ja vältimatuks osaks, siis ta kasutab, aga kui ta saab ilma eesti keeleta, siis see on tema jaoks mugavam.

Suhtumine eesti keelde: Tema suhtumine eesti keelde on pigem positiivne, aga sageli on ta ka mõnevõrra ärritunud või heitunud.

Motivatsioon: Tema motivatsioon on kõrge, kui ta liigub edasi tempos, mida ta ise piisavaks peab. Kui tal tekivad "augud" ja ta tunneb, et ta ei liigu eesmärgile nii kiiresti, nagu ta ootas, vajab ta kindlasti tuge, sest ta ise ei pruugi osata endale lahendusi leida.

Suhtlus või igapäevane kontakt eestlastega: Igapäevaselt ei ole eestikeelset keskkonda, aga vahel peab kokku puutuma.

Kommunikatsioonisõnumid: *Eesti keelega seotud probleemid lahendamine on sinu eesmärkide saavutamise võti!*